

Asia: VN/18068/2023-OM-41

## **Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä hallintotuomioistuinten kokoonpanoja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi**

Korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

**Yleiset näkemyksenne ehdotetuista korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.**

-

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: voitaisiinko valituslupahakemuksia käsitellä näkemyksenne mukaan mietinnössä ehdotettua laajemmin kahden jäsenen kokoonpanossa?**

-

Hallinto-oikeuksien kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

**Yleiset näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuksien kokoonpanoja koskevasta sääntelystä.**

Akava katsoo, että työryhmän esitystä hallintotuomioistuinten kokoonpanosäätelyn ajantasaistamiseksi ja riippumattomuuden vahvistamiseksi on lähtökohtaisesti kannatettava. Muutoksella pystytään kohdentamaan tuomioistuinten resurssien käyttöä tarkoituksenmukaisesti ja turvaamaan näin ihmisten oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä.

Uudistuksessa on tärkeää säilyttää riittävä tasapaino hallintotuomioistuinten tehokkuuden ja kansalaisten oikeusturvan välillä.

**Näkemyksenne julkisia maksuja ja hallinnollisia taloudellisia seuraamuksia koskevista kokoonpanosäätelyehdotuksista (ehdotettu HOL 5 f §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti).**

-

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne väestötietoja sekä etu- ja sukunimeä koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.**

-

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne yliopistoja, korkeakouluja, ammattikorkeakouluja, ammatillista koulutusta, lukioita ja varhaiskasvatusta koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.**

-

**Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne asian käsittelyn päättävien ratkaisujen tekemisestä yhden jäsenen kokoonpanossa ilman esittelyä.**

-

**Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?**

-

**Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, jotka nyt ehdotetun perusteella käsiteltäisiin hallinto-oikeudessa kolmen lainoppineen jäsenen peruskokoonpanossa, käsitellä näkemyksenne mukaan kaksi- tai yksijäsenisessä kokoonpanossa?**

-

**Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, joita nyt ehdotetaan hallinto-oikeudessa käsiteltäväksi kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa (ehdotettu HOL 5 e §), käsitellä näkemyksenne mukaan yksijäsenisessä kokoonpanossa?**

-

**Muut huomionne kokoonpanojen ehdotetusta laajuudesta hallinto-oikeudessa (ehdotetut HOL 5 b–5 f §).**

-

**Näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuden vahvennettuja kokoonpanoja koskevasta sääntelystä (ehdotetut HOL 5 i–5 l §).**

-

**Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutosehdotukset**  
**Näkemyksenne ehdotetuista Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutoksista.**

-

**Vakuutusoikeuden kokoonpanosääntelyä koskevat muutosehdotukset**

**Näkemyksenne ehdotetuista vakuutusoikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.**

Vakuutusoikeus on erityistuomioistuin, jonka ratkaisulla on merkittävä vaikutus yksittäisten kansalaisten oikeuksiin ja toimeentuloon. Vakuutusoikeuden ratkaisusta ei yleensä ole

jatkovalitusoikeutta. Näin ollen on erityisen tärkeää, että sen menettelytavat ja kokoonpanot takaavat riittävän oikeusturvan ja asiantuntevan käsittelyn kaikissa asioissa.

Esityksen mukaan vakuutusosikeus voisi ratkaista takaisinperintää koskevia asioita kahden lainopineen jäsenen kokoonpanossa. Akava ei kannata ehdotettua muutosta vaan katsoo, että nykykäytännön säilyttäminen on perusteltua.

Yksilön oikeusturvan varmistaminen edellyttää nyt esitettyä laajempaa kokoonpanoa. Kolmen tai jopa kahden jäsenen kokoonpano ei tarjoa riittävää asiantuntemusta eikä monipuolista näkökulmaa tilanteissa, joissa oikeudellinen harkinta on keskiössä. Tämä on erityisen tärkeää palkansaajien näkökulmasta, sillä takaisinperintäpäätöksillä voi olla merkittäviä vaikutuksia yksilön toimeentuloon ja oikeusasemaan.

## Muut huomiot

**Liittyykö korkeimman hallinto-oikeuden, hallinto-oikeuksien (ml. Ahvenanmaan hallintotuomioistuin) ja vakuutusosikeuden kokoonpanosäännöksiin näkemyksenne mukaan muita kuin luonnoksessa esillä olevia muutostarpeita?**

-

**Muut huomionne työryhmämietinnöstä, mukaan lukien ehdotusten vaikutukset oikeusturvaan sekä ehdotusten taloudelliset vaikutukset.**

-

Valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö

**Ministeriöitä pyydetään yksilöimään valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevat viittaukset kumottavaksi ehdotettuun hallinto-oikeuslakiin.**

-

**Ministeriöitä pyydetään ilmoittamaan valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevista hallinto-oikeuden kokoonpanoa koskevista erityissäännöksistä.**

-

## Vaasan hallinto-oikeus

**Vaasan hallinto-oikeutta pyydetään arvioimaan luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä koskevaa ehdotettua sääntelyä (erityisesti ehdotetut HOL 5 d ja 5 g §) hallinto-oikeuslain soveltamiskokemusten perusteella.**

-

## **Yleiset tuomioistuimet**

**Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?**

-

Kannisto Miia  
Akava ry